

ВІСНИК ФЕРМЕР УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ
ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ УКРАЇНИ

№ 17 - 18 (507-508)
1-30 ВЕРЕСНЯ 2021 року

ФЕРМЕР – ЦЕНТРОВА ФІГУРА НА ЗЕМЛІ

20 серпня 2021 року, в залі засідань Миргородської міської ради відбулося відкрите зібрання фермерів регіонів України. Участь у ньому прийняли і представники ряду обласних Асоці-

ацій фермерів, в тому числі і два віце-президента АФЗУ: Віктор Шеремета та Олександр Зубенко.

Матеріал про зібрання на сторінці 6.

ДЛЯ УКРАЇНИ «ЗАКОН НЕ ПИСАНИЙ»? ЧОМУ ПАСЕМО ЗАДНІХ?

2019 – 2028 роки Організація Об'єднаних Націй оголошує Десятиліття сімейних фермерських господарств. ООН розробила загальний план дій, який надає міжнародній спільноті докладні рекомендації з надання підтримки сімейним фермерським господарствам.

Ініціатива покликана підкреслити роль сімейних ферм у формуванні продовольчого майбутнього планети і надати міжнародній спільноті дієві інструменти для розвитку сімейних фермерських господарств.

Урочиста церемонія, присвячена початку проведення Десятиліття сімейних фермерських господарств Організації Об'єднаних Націй, відбулася у штаб-квартирі ФАО в Римі 27 - 29 травня 2019 року.

<http://www.fao.org>

ВІДБУЛОСЯ ПЕРШЕ ПІСЛЯЗІЗДІВСЬКЕ ЗАСІДАННЯ РАДИ АФЗУ

17 серпня відбулося засідання Ради АФЗУ, якого всі довго чекали, адже після звітно-виборного з'їзду минуло вже більше двох місяців. Але на то були вагомі причини: корона вірус, жнива, організаційні моменти, та й проводити його допоки новий президент Асоціації не вступив у повні права, в розумінні юридичні – Мініюст, банк, то що – було не коректно.

То ж детальніше про Раду читайте на сторінці 2.

НА ЯРМАРКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ПРОБЛЕМ

Об'єднання фермерів і приватних землевласників імені Героя України й Героя Небесної Сотні Віктора Чміленка Василь Бурлака виступив у ролі організатора засідань, зустрічей колег із усієї України на теренах Миргородщини.

Матеріали про нараду з питань фінансування фермерів із керівниками регіональних відділень Укрдержфонду на сторінці 7.

ОБ'ЄДНАННЯ ВОДОКОРИСТУВАЧІВ ОТРИМАЮТЬ ЗРОШУВАЛЬНУ ІНФРАСТРУКТУРУ У КОРИСТУВАННЯ

На Херсонщині, у фермерському господарстві «Аделаїда», відбулося виїзне засідання аграрного комітету за участі Міністра аграрної політики та продовольства України Романа Лещенка та першого заступника Міністра Тараса Висоцького.

Темою обговорення була проблема реформування зрошення в Україні. Участь у засіданні прийняв і член Ради АФЗУ Леонід Кириченко.

Про це розповідь на сторінці 4.

ВІДБУЛОСЯ ПЕРШЕ ПІСЛЯЗІЗДІВСЬКЕ ЗАСІДАННЯ РАДИ АФЗУ

То що можливо сказати? Здебільшого хто на засідання не їздив, так і далі не їздить: Закарпатська, Вінницька, Дніпропетровська, Івано-Франківська, Хмельницька, а Львівська, Миколаївська та Чернівецька лише спромоглися доручення на інших членів Ради надіслати. В

Луганській АФЗ як відомо голови АФЗ на сьогодні ще не має. Але кворум був і всі необхідні рішення були прийняті.

Нажаль, від Укрдержфонду на засіданні фермери так нікого і не побачили, не зважаючи на запрошення президента АФЗУ Віктора Гончаренка. Присутні на

це звернули увагу і наголосили на недовідності ігнорування один одного двома взаємопов'язаними організаціями, як слугують інтересам фермерів.

Відповідальність віце-президентів за обласні осередки була розподілена, хоча і була пропозиція розподіл здійснити за напрямками діяльності. Головуючий цю пропозицію не підтримав, та й віце-президенту Івану Якубу вона особливо не сподобалася.

Також було обрано нового генерального директора АФЗУ. Ним став Василь Кононенко, який до цього часу очолював виконавчу дирекцію Союзу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

За пропозицією члена Ради Івана Зайця була обговорена ситуація на нещодавно запущеному ринку землі, а особливо у світлі викупу фермерами земель постійного (довічного) користування. Його пропозиції та пропозиції виступаючих будуть узагальнені та відображені у рішенні Ради.

Багато виступаючих акцентували увагу на організаційних питаннях та розбудові структурних підрозділів АФЗУ, осо-

бливо в світлі децентралізації влади, нового поділу на райони та створення ОТГ, ділилися своїм досвідом, як для прикладу Одеська АФЗ.

Для «зняття напруги» у відносинах центрального апарату та однієї з найактивніших Асоціацій - Полтавської (об'єднання) було прийнято рішення створити комісію, яка б до наступного засідання розставила всі крапки над «І» - хто винен, та що з цим робити! В комісію ввійшли Микола Стрижак, Олександр Чубук та Михайло Данкевич. Сподіваємося, що результати роботи комісії нададуть можливість спокійно працювати як Полтавській обласній організації так і всій Асоціації.

Рішення Ради АФЗУ до уваги читачів на сторінках видання.

Але головне, що тепер у членів АФЗУ є сподівання на активізацію роботи організації, розвиток фіксованого членства, започаткування нових проектів та більш дієвий захист членів АФЗУ.

Михайло Данкевич,
ВФЗУ

РІШЕННЯ РАДИ АСРЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ УКРАЇНИ

17 серпня 2021 р. м. Київ,

Розглянувши питання порядку денного Рада АФЗУ вирішила.

По першому питанню: «Про організацію виконання рішень XXXI з'їзду АФЗУ»:

- затвердити розподіл обов'язків за областями між заступниками Президента АФЗУ та членами Ради АФЗУ;
- затвердити план заходів АФЗУ на 2021 рік;
- упорядкувати державну реєстрацію обласних АФЗ (де потрібно), створити територіальні АФЗ в новостворених районах та ОТГ до 1 січня 2022 р., створити відокремлені підрозділи АФЗУ у тих областях, де вони не створені.

По другому питанню: «Інформування про роботу виконавчої дирекції»:

Інформацію взяти до відома

По третьому питанню: «Кадрові призначення»:

- звільнити з посади генерального директора АФЗУ Апалькова Юрія Анатолійовича;
- призначити генеральним дирек-

тором АФЗУ Кононенко Василя Парфентійовича з 01.09.2021 року з випробувальним терміном два місяці.

По четвертому питанню: «Про стан сплати членських внесків та звіт про витрати коштів Асоціації»

- визнати незадовільним стан сплати внесків більшості обласних АФЗ окрім Волинської, Донецької, Полтавської, Харківської, Черкаської, Чернігівської АФЗ.
- головам обласних АФЗ забезпечити сплату членських внесків згідно плану.

По п'ятому питанню: «Різне»:

- перші результати в реалізації Закону про обіг земель № 552-ІХ від 31.03.2020р. в частині придбання фермерських земель:
- 1. Визнати незадовільним процес реалізації викупу фермерами земель постійного користування згідно Закону України № 552-ІХ через відсутність єдиного законодавчо уніфікованого порядку продажу земельних ділянок постійного користування.
- 2. Звернутися до Кабінету Міністрів

України щодо необхідності прийняття відповідної Постанови КМУ про Порядок викупу фермерами земель постійного користування з чіткими, детальними та однозначними положеннями процедури та договором купівлі-продажу земель.

3. Звернутися до Кабінету Міністрів України та до Верховної Ради України щодо передбачення в Державному бюджеті і виділення коштів для пільгових кредитів фермерам для придбання земельних ділянок.

- щодо законопроекту № 5600:

1. Звернутися до Верховної Ради України щодо створення робочої групи із доопрацювання пропозицій до законопроекту № 5600 із представників реального сектору аграрної економіки, зокрема, від АФЗУ Шеремети Віктора Васильовича, першого заступника президента АФЗУ, Хомича Руслана Миколайовича, голови Волинської АФЗ, Тулуша Леоніда Володимировича, науковця та з пропозиціями розробленими фахівцями.

- щодо створення комісії:

- щодо створення комітетів АФЗУ:

1. Створити при АФЗУ комітет «Дорадництва, розвитку сільських територій та зеленого туризму», очільником призначити Гапоник Світлану Володимирівну.
2. Комітет «Інформаційно-консультативної політики, виставки діяльності та співпраці з комерційними структурами», очільником призначити Данкевича Михайла Григоровича.

Голова Ради АФЗУ,
Президент АФЗУ В. Г. Гончаренко

РОЗРОБЛЕНО ПРОЕКТ ПОЛОЖЕННЯ ПРО РАДУ СТАРІЙШИН ПРИ АФЗУ

Радою АФЗУ від 13 лютого 2019 року було створено Раду старійшин при АФЗУ в складі: Шкарбан М. І., Томич І. Ф., Миркевич М. С., Кириченко Л. П., Кардаш Я. В., Засць І. О., Старунський А. Ф. та доручено юридичній службі дирекції АФЗУ розробити проект Положення про Раду старійшин при АФЗУ.

Пропонуємо ознайомитися з проектом Положення, представленого виконавчою дирекцією АФЗУ.

Проект для обговорення

ПОЛОЖЕННЯ
про Раду старійшин при АФЗУ

1. Рада старійшин при АФЗУ є колегіальним консультативно-дорадчим органом при АФЗУ.

2. Основними завданнями та правами Ради старійшин при АФЗУ є:

- 2.1. Сприяння у вирішенні стратегічних питань розвитку та поточних завдань АФЗУ;
- 2.2. Розгляд дискусійних питань АФЗУ, проблем, які не вирішуються або вирішуються конфліктно, а саме: допомагає сторонам конфлікту налагодити процес комунікації, щоб вони самі змогли обрати той варіант рішення, який би задовольняв інтереси і потреби усіх учасників конфлікту;
- 2.3. Ведення роботи з ветеранами АФЗУ, збереження та вшанування історії АФЗУ;
- 2.4. Внесення пропозицій та участь у підготовці пропозицій щодо перспектив та напрямків соціально-економічного розвитку АФЗУ;
- 2.5. Проведення роз'яснювальної громадської роботи з популяризації АФЗУ, перспек-

тивних ідей розвитку фермерства;

2.6. Здійснення іншої діяльності, спрямованої на втілення в життя мети та статутних завдань АФЗУ;

2.7. Делегування своїх представників для участі в засіданнях Ради АФЗУ;

2.8. Проведення круглих столів, конференцій, зборів.

3. Рада старійшин при АФЗУ створюється згідно рішення Ради АФЗУ, якою затверджується положення про її діяльність та персональний склад Ради старійшин. Рада АФЗУ обирає голову Ради старійшин.

4. Рада старійшин підзвітна та підконтрольна Раді АФЗУ (президенту АФЗУ?).

5. До складу Ради старійшин входять члени АФЗУ, які мають великий та успішний досвід громадської діяльності в АФЗУ (президенти АФЗУ, голови обласних АФЗ), народні

депутати України (за згодою). 6. Чисельність Ради старійшин складає від 7 до 11 чоловік.

7. Рада старійшин може обирати заступника голови та секретаря Ради старійшин.

8. На розгляд Ради старійшин виносяться питання за поданням з'їзду АФЗУ, Ради АФЗУ, Президента АФЗУ, а також за ініціативою одного із членів Ради старійшин.

9. Засідання Ради старійшин проводяться за необхідністю, строки їх проведення і порядок дня визначає голова Ради старійшин.

10. Рішення Ради старійшин приймаються колегіально, простою більшістю голосів та оформлюються у вигляді рекомендацій для Ради АФЗУ, яке обов'язково (невідкладно ?) розглядається.

11. Рада старійшин припиняє свою діяльність у разі прийняття рішення Ради АФЗУ про припинення її діяльності.

ОБГОВОРЕННЯ ПРОЕКТУ ПОЛОЖЕННЯ ПРО РАДУ СТАРІЙШИН

Леонід Кириченко, голова Ради старійшин. Пропоную до проекту Положення внести наступні зміни:

- в назві замінити «Рада старійшин при АФЗУ» на «Рада старійшин АФЗУ» відповідно і в п.1 та далі;
- після пункту 1 додати «Рада старійшин створюється на установчо-

му засіданні ветеранів АФЗУ, які вели активну діяльність по розбудові фермерського руху в Україні»;

- текст пункту 3 замінити на наступний «Склад Ради старійшин затверджується рішенням з'їзду АФЗУ, яким затверджується і положення про її діяльність. Голова Ради старій-

шин обирається за пропозицією членів Ради, а затверджується на з'їзді АФЗУ»;

- пункт 4 – з тексту прибрати;
- текст пункту 5 замінити на наступний «До складу Ради старійшин входять члени АФЗУ, які мають великий та успішний досвід громадської

діяльності в АФЗУ (пріорітетно керівники АФЗУ)»;

- в пункті 6 чисельність Ради старійшин замінити на «... від 7 до 15 чоловік»;
- в пункті 11 замінити текст на наступний «Рада старійшин припиняє свою діяльність у разі прийняття тако-го рішення її членами».

ПРОЙШЛИ «ТОЧКУ НЕПОВЕРНЕННЯ»: ФЕРМЕР ЦОКАЛОВ ПРО НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ТА РЕВОЛЮЦІЙНІ ЗМІНИ

Цього року Україна відзначає 30-річчя незалежності. Рівно 30 років тому українці вперше отримали можливість стати господарями своєї землі та реалізовувати фермерське господарство.

Про фермерство в Україні до та після проголошення незалежності, і про вплив революційних подій в інтерв'ю журналісту Фактів ICTV Олегу Корнієнко розповів один із перших фермерів незалежної України Олексій Цокалов.

- Олексію, що дала вам незалежність? Як ви почали вести фермерське господарство?

- До незалежності я вже мав хліборобську справу: взимку працював ковалем у кузні, а влітку сідав на комбайн. Однак незалежність дала можливість самостійно ухвалювати рішення – право, але поряд із тим ще й відповідальність. Я пам'ятаю 2010-ту постанову Верховної Ради від 20 грудня 1991 року (закон України Про селянське (фермерське) господарство. – Ред.). Тоді людям роздавали по 50 гектарів землі для ведення фермерського господарства. От і мені дали можливість розбудовуватись на місці вигону, де пасли корів.

Ця незалежність також дала можливість реалізуватися як господар на землі. І це важливо, адже покоління людей, які були хліборобами, закінчили життя на Соловках (масштабний виправно-трудовий табір на території Соловецьких островів, який діяв у 1920 - 1930-х роках. – Ред.).

30 років я – фермер, і це велика частина життя. Звісно, для історії 30 років незалежності здаються невеликим проміжком часу, але для людей – навпаки.

- Що можете сказати про сучасну молодь?

- Молоде покоління по-іншому сприймає життя. У чомусь таки ми усі – носії колективного несвідомого «совка». Та все ж вони на крок попереду від старших у деяких моментах.

Хочу порадити усім людям мого покоління – передавайте досвід молоді якнайшвидше, щоб вони уміли приймати рішення та бути гідними господарями землі.

Століттями закладався стереотип, що людина маленька і від неї нічого не залежить. Казали, що потрібно жити, як усі. Це неправильно, але ми вже прожили своє життя із цим.

мувалися як незалежна держава.

Ми не цінуємо те, що у нас є така земля і така можливість. У нас багаті землі, ми щасливі, однак не посміхаємося. Завжди ходимо напружені через заздрощі, що у когось десь краще.

- Ви були учасником Помаранчевої революції та Революції Гідності. Як можете описати ті події?

- Революцію роблять романтики, а користуються нею нехороші люди. У цьому навіть є криза, бо іноді ми до влади приводимо своїм голосуванням і байдужістю не тих людей.

Усе має свою ціну, зокрема й незалежність, за яку люди віддали життя. Я пам'ятаю Революцію на граніті, коли виходили хлопці і протестували. Помаранчеву революцію, коли, здавалось би, зробили крок уперед, але потім пішли назад, бо вибрали не тих людей до влади.

У 1991 році незалежність була декларацією, а зараз – це боротьба. Це війна

- На вашу думку, яка ситуація зараз у селах?

- Є три випадки для села.

Перший – соціальний проект: відродимо село. Але на це потрібні гроші, яких у бюджеті не було і немає.

Другий – бізнес. Ти сієш, молотити та вивозиш урожай. Потім купуєш помешкання десь за кордоном, а у селі маєш сировинну базу для бізнесу.

Третій – спосіб життя. У селі ти постійно живеш, маєш родину, виховуєш дітей та онуків.

Село треба любити, бо ми звикли жити споживчо – багато хочемо, однак нічого не вкладаємо.

На жаль, багато сіл зникне, адже лише приблизно 15% людей живе у них. Уся молодь практично виїхала.

- А що ви скажете про українське суспільство?

- Ми завжди чекаємо швидких для себе змін, але вони – у нас самих. Тоді постає питання: чи готові ми змінюватися? Так, ми хочемо змінити сусіда, когось іще, а самі не робимо цього.

Я не скажу, що, ми, українці, суперпрацелюбні. Десь і ледачі, але ми сфор-

за нашу незалежність. І вона, я думаю, продовжуватиметься, бо не ті сусіди у нас добрі, і не так все просто, щоб ми відірвалися від того минулого.

- Навіщо їздили на революції, коли у вас вже були і достаток, і господарство?

- Деякі їхали на революцію, сподівачись заробити, а ми ж із моїм товаришем Віктором Чміленком, навпаки, вкладали туди.

Якщо ми не будемо захищати себе, не займатимемо активну позицію, то до нас прийдуть не ті люди. Тому ми вирішили їхати, бо інакшої дороги немає.

Був страх за те, що до нас прийдуть і заберуть улюблену хліборобську справу, побоювання за дітей, що за кордон потрібно буде відправляти.

Ми розуміли: якщо тут переможе те, що було, наша доля тоді – для тих Соловків. Віктор життя поклав за волю.

Я бачив молодь, сповнену енергії та сили на Помаранчевій революції, де було небезпечно, вони були, як воїни. Так само було й на Революції Гідності. Але тоді ми з Віктором зрозуміли, що пройшли точку неповернення.

- Як загинув ваш товариш Віктор? І як ви про це дізнались?

- Я пам'ятаю його слова 20 лютого: «Ми перемогли!». Він бачив ту людську повинь, яка прийшла захищати країну. У той же день він пішов за чаєм, який роздавали на Майдані, і не повернувся. Тоді якраз почали стріляти снайпери. Я телефоную йому – не відповідає.

Але потім мені зателефонували і сказали прийти в готель Україна для впізнання Віктора. Він лежав під сходами накритий, і я зрозумів, що втратив не просто товариша, а людину, яка на п'ять кроків була попереду увесь час.

Ми розуміли небезпеку, і розуміли, що все може бути, але стояли за майбутнє країни. Я все це бачив. І для мене ті люди, які були на Майдані і зараз є на Сході – герої.

Шкодую, що Віктора поряд немає, але він зробив свою справу. Ті події були небезпечні, та люди гуртувались і поважали одне одного.

Олег КорнієнкоЖурналіст
Використано матеріал Інтернет-ресурсу: <https://fakty.com.ua>

ФЕРМЕР ГРИГОРІЙ ВІНОГРАД З ЧЕРНІГІВЩИНИ ВІДЗНАЧЕНИЙ ГРАМОТОЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Народний депутат України Борис Приходько нещодавно зустрівся з головою фермерського господарства «Нива» Григорієм Виноградом з міста Бобровиця, що на Чернігівщині. Григорій Миколайович обробляє 450 га землі, вирощує сільгоспкультури. Має значні особисті досягнення. Наприклад, у 2013 році у господарстві «Нива» зібрали рекордні сесред усіх чернігівських фермерів 102 тон-

ни цукрового буряку з 1 га, а у 2015 році – 11 тонн пшениці з 1 га, це теж один із кращих показників цього господарства.

Привід для зустрічі був надзвичайно приємним і почесним – вручення Григорію Миколайовичу, одному з найуспішніших фермерів регіону, Грамоти Верховної Ради України за вагомий внесок у соціально-економічний та культурно-освітній розвиток держави та з нагоди 30-ї

річниці Незалежності України!

Щірі вітання пану Григорію, процвітання і рекордів його господарству!

Найцінніше, що є в Україні, на думку депутата, її працюючі люди і завдяки таким трударям і патріотам, як Григорій Виноград, агропромисловий комплекс Чернігівщини традиційно демонструє одні з кращих показників в Україні.

За інформацією з відкритих джерел.

ВОДА – НАШЕ ЖИТТЯ Й НАША ТРИВОГА

Наприкінці серпня на Херсонщині відбулося виїзне засідання Аграрного комітету ВР за участі Міністра аграрної політики та продовольства України Романа Лещенка та першого заступника Міністра Тараса Висоцького. Темою обговорення була, зокрема, проблема реформування землекористування та зрошення в Україні. Своїми враженнями від означеної зустрічі з нашими читачами поділився її учасник Леонід Кириченко, віце-президент Союзу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України, Почесний член Президії Національної академії аграрних наук України, голова фермерського господарства з відокремленою садибою «Зоря Каховщини».

Як зазначив фермер-ветеран, фактично зустріч розпочалася... з картоплі. Бо саме у фермерському господарстві Сергія Рибалко «Аделаїда», яке спеціалізується на вирощуванні цієї культури, зібралися представники Аграрного комітету, керівництво Держводагенства, фахівці Інституту водних проблем і меліорації, а також очільник Херсонської області, щоб обговорити всі болючі питання щодо землеволодіння й землекористування в Україні, зокрема приділивши детальну увагу питанням зрошувального землеробства. За словами Артема Чорноморова, заступника голови Аграрного комітету, вже найближчим часом, можливо в жовтні, планується повернення до розгляду відкладеного в шухляду законопроекту №3012-2 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення права працівників державних сільськогосподарських підприємств, установ, організацій на одержання земельної частки (паю)», яким передбачено зміну цільового призначення земельних ділянок державної або комунальної власності, що проводиться на підставі проектів землеустрою щодо приватизації земель державних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій.

Останній зазначив, що у вересні з цього приводу доцільно провести консультації за участю всіх зацікавлених сторін, насамперед НААН та АФЗУ. А поки що, висловивши занепокоєння за-

грозою опустелення Херсонщини (відомі Олешківські піски – не тільки одно з 7 чудес України, а найбільша на території Європи пустеля) і поширенням цього явища на інші регіони України, учасники зустрічі зосередили увагу на джерелі нашого життя й нашої тривоги, тобто на воді.

За словами Леоніда Кириченка, під час зустрічі Роман Лещенко наголосив, що настав час розвіяти всі міфи, пов'язані з законопроектом про об'єднання водокористувачів. Йдеться про алгоритм прийняття рішення об'єднанням водокористувачів, за яке зможе голосувати навіть малий фермер, що має декілька гектарів, разом із представником великого користувача. Цей механізм, за його словами, опрацьований дуже чітко, і монополії тут ні в кого не буде, тобто рішення щодо об'єднання стане консенсусом усіх водокористувачів, незалежно від розміру господарства. Він також додав, що стратегічна інфраструктура – магістральні канали, насосні станції – не будуть передані в приватну власність. Вони залишаються безстроково в державній власності.

– З власного досвіду зазначу, – доповнив слова Міністра фермер, – що мова повинна йти не тільки про власне воду, а й про її ціну. Бо вона буде різною, наприклад, для води з головного Каховського магістрального каналу, де її потрібно піднімати, витрачаючи електроенергію, і з Північно-Кримського каналу, де вода тече самопливом. Крім того, для сільгоспвиробників важливо, в якому стані перебуває система водопостачання, чи не відмовить вона в критичний момент, коли вода буде особливо необхідна. Наразі держава про цю систему не дбає зовсім, а її обслуговування й ремонт здійснюють здебільшого заможні фермери власним коштом. Бо вони посіяли й мусять зібрати, ще й прибуток заробити.

Дрібні ж фермери на сьогодні мають обмежені можливості у легальний спосіб організувати постачання води на їхні земельні ділянки, в зв'язку з чим дозвільна система для дрібних фермерів повинна стати доступною аби спростити підключення до мереж водопостачання.

Створення об'єднання водокористувачів (ОВК) – на часі, його вже давно було необхідно закріпити законодавчо. Але навіть прийнятий у першому читанні законопроект все-таки заважали. Бо одні не хотіли віддати управління водою фермерам, а інші прагнули уникнути відповідальності за можливі провали.

Керівників АФЗУ, всіх небайдужих сільгоспвиробників напружує питання про квоти «великих і малих» у майбутніх об'єднаннях водокористувачів. На мою думку, можливості мають бути рівними, але той, у кого в обробітку 10 тисяч гектарів поливної землі, повинен мати один голос. Натомість той, у кого лише 10 га, не може мати повного голосу, але в нього є можливість отримати його, шля-

хом об'єднання з такими ж невеликими фермерами в обслуговуючий сільськогосподарський кооператив. Голос у кооперативу буде один, але такий, що його почують і врахують...

– Дещо обнадійливо, – зазначив Леонід Петрович, – прозвучали пояснення Тараса Висоцького, заступника міністра, який запевнив, що (цитата): «... на момент функціонування об'єднання водокористувачів вся інфраструктура надаватиметься у вільне користування. Термін дії надання в користування безстрокове, допоки працює об'єднання. Якщо об'єднання водокористувачів припинить свою діяльність, то вона повертається в державну власність. Її не можна давати в заставу чи накладати жодні обтяження». А Міністр агрополітики також зауважив, що при міністерстві на постійній основі діє меліоративний штаб, на якому, крім проблематики ОВК, також обговорюються питання трансформації системи управління меліорацією, забезпечення прозорого та справедливого тарифоутворення, проблема інвентаризації та оцифрування наявних меліоративних систем. Крім того, Роман Лещенко запропонував представникам

АФЗУ прибути до Міністерства, щоб продовжити обмін думками і разом доопрацювати необхідні статті майбутнього закону.

Підсумком зустрічі на землі Херсонщини, – завершив свою коротку розповідь Л. Кириченко, – стало ухвалення резолюції про підтримку проекту Закону України «Про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель» (№ 5202-д від 13.08.2021) та звернення до Голови Верховної Ради України, голів депутатських фракцій та груп у Верховній Раді України дев'ятого скликання щодо першочергового розгляду та підтримки зазначеного законопроекту.

Записав Володимир Ярошенко

Інформаційна довідка

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ КАРТОПЛІ У ФЕРМЕРСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ «АДЕЛАЇДА»!

Два останні дні серпня були насичені дискусіями, результативними переговорами та десятками домовленостей про співпрацю на Дні картоплі, що відбулися на базі фермерського господарства «АДЕЛАЇДА».

Фахівці господарства провели екскурсію для гостей, показавши результати посадки 76 селекцій картоплі на демо-полі, та познайомили гостей з найкращими виробниками добрив, пестицидів та сільськогосподарської техніки.

Найочікуванішою подією першого дня стало урочисте відкриття картоплесховища ФГ «Аделаїда» місткістю 15 тисяч тонн! Це доленосна подія на шляху розвитку картоплярства як галузі і його мета – відсутність потреби імпортувати картоплю та продукти з неї з-за кордону, бо Україна сама покриває всі потреби у виробництві та переробці.

До заходів долучилися Міністр аграрної політики та продовольства України Роман Лещенко та його заступник Тарас Висоцький; народні депутати Артем Чорноморов, Сергій Литвиненко, Степан Чернявський та Олег Тарасенко; голова Херсонської ОДА Сергій Козир та голова Херсонської облради Олександр Самойленко, радники Посольства Королівства Нідерланди в Україні Рейнауд Наутен та ФРН Франк Мюллер та інші поважні гості.

Найкмітливіші учасники «Картопляного блокчейну» взяли участь в розіграші цінних подарунків від спонсорів заходу.

На закритій частині переговорної панелі виробники картоплі, представники переробних підприємств та менеджери роздрібних мереж мали нагоду обмінятися контактами та домовитися про взаємовигідну співпрацю.

УКРАЇНА ТА США ДОМОВИЛИСЯ ПРО ФІНАНСУВАННЯ ІРИГАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Мінагрополітики в рамках візиту української делегації до США підписало з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) угоду щодо фінансування іригаційних проєктів. Крім того, укладено меморандум про розміщення в Україні виробництва обладнання для зрошувальних систем.

Міністр аграрної політики Роман Лещенко зазначив, що угода з IFC дозволить залучити інвесторів до структурування національного оператора НАК «Вода України», фінансування модернізації та розвитку іригаційної інфраструктури України.

«Ця домовленість дозволить залучати міжнародні інвестиції для відновлення державних магістральних каналів, насосних станцій та внутрішньогосподарських систем, зокрема для організацій водокористувачів», – зазначили в Офісі президента.

Також в ході візиту в США Мінагрополітики підписало меморандум про взаєморозуміння з американською компанією Lindsay з виробництва іригаційного обладнання в нашій країні.

За інформацією Офісу президента.

НА ТАКИХ ЛЮДЯХ ТРИМАЄТЬСЯ ЗЕМЛЯ

Ці слова Президента Асоціації фермерів та приватних землевласників України Віктора Гончаренка про голову фермерського господарства «Струмок» з Уманського району Черкащини Сергія Гнатюка. Ми вже писали про цього незвичайного фермера, який не тільки займається звичним сільськогосподарським виробництвом, а ще й плекає рідну природу, збагачуючи українську землю рукотворними лісами. Проте його розповіді та поради завжди актуальні...

У розмові з нашим кореспондентом Сергій Валентинович нагадав, що фермерувати він почав ще до прийняття Закону про фермерське господарство. Спочатку взяв у оренду занедбаний колгоспний ставок, потім три гектари поля став обробляти, згодом завів пасіку. А зареєстрували його фермерське господарство «Струмок» 1993 року, причому аж із третьої спроби, завдяки голові Районної Ради Руденку Миколі Вавіловичу, справжньому українцю й розумному керівникові. Разом із своїм заступником Куницьким Миколою Андрійовичем. Ці два чинники настільки переконливо поставили завдання своїм підлеглим, що вже на ранок наступного дня всі документи були готові. Звичайно, одними документами фермерське господарство не живе, потрібно було обзаводитися технікою, виробничими приміщеннями, та й виділені землі (аж 10 гектарів яруг та смітників) спочатку довести до ладу. Гнатюк пригадує: «Коли в лихих 90-тих Україною пронісся смерч руйнування, за яким насунувся тривалий занепад, було страшно. Причому найстрашнішим було те, що це лихо принесли не якісь іноземні завойовники, а власні недоумки, колишні комсомольці та комуністи, котрих багато вчили, але так і не навчили поважати чужу працю та її результати, якими б незначними вони не здавалися цим нехлюям. Тож досі вважаю правильним, що вчасно прийшло до мене єдино вірне рішення: створити своє господарство і працювати до землі: вона не зрадить, аби тільки її вірно любили й не зраджували».

Отже, 1993 року «Струмок» набув статусу фермерського господарства, голова котрого Сергій Гнатюк на той час мав необхідні знання й досвід, а найголовніше – бажання втілити їх у реальну землеробську практику. Втім, русло майбутнього струмка формувалося не

так швидко й безперешкодно, як ми про це розповідаємо. Адже легкими стежками побігли переважно «везунчики»: одні правдами й неправдами спроміглися прихопити цілі господарства разом із капітальними спорудами та об'єктами так званої «інфраструктури»; інші гав не ловили ще за часів колгоспів-радгоспів, потрошку стягаючи реманент до власного обійстя; а комусь «на паї» цілком справний трактор чи комбайн випав. Натомість у Гнатюка було чимало друзів, які й підставили свої плечі під нелегку ношу майбутнього фермера. Створюючи фермерське господарство «Струмок», Сергій Валентинович запросив до участі в ньому інших односельців, і 33 з них зі своїми земельними й майновими паями стали його побратимами. Спадщина, отримана від колишнього колгоспу, була мізерною: замулений ставок, якийсь там іржавий непотріб із реманенту – і все. А нові споруди (хімсклад, газову котельню, кормокухню на загальну суму понад 3 мільйони гривень) навіть до паювання не включили, хоча в структурі колишнього КСПП вони становили 42,5 %. Цей ласий шматок віддали «своїм». Про гримаси розпаювання та «прихвистизації» розповісти можна чимало, але оскільки ними наразі займаються правоохоронці (дуже повільно й довго, мабуть, корупційна складова заважає), то ми цю історію поки що залишимо на потім. Розповімо, коли вона до біжить кінця. Сподіваємося, справедливого.

Наразі ФГ «Струмок» обробляє близько 70 гектарів, вирощує зернові й технічні культури, звичні для нинішнього АПК. З метою досягнення високої врожайності використовує сучасні технології вирощування рослин та агротехнічні прийоми, своєчасно проводить обробіток посівів, вживає заходів для боротьби з хворобами та шкідниками рослин. Для підвищення ефективності виробництва та продуктивності праці в господарстві використовуються високоврожайні сорти посівного матеріалу, посівні площі обробляються сучасною технікою з використанням комплексних високоефективних мінеральних добрив та сучасних засобів захисту рослин. Піклуються хазяїн і про свій, поки невеличкий, штат працівників: на постійній основі працює 3 особи з пристойною середньомісячною зарплатою.

Сьогодні С. Гнатюк пригадує: «Коли ми толокою розкорчовували колишній колгоспний сад, який на той час загинув без догляду, ми стали справжніми однодумцями, згуртувалися і допомогли «Струмку» стати повноводним, набрати сили. Але толока – це добре і в душі українських традицій, а ось держава малих фермерів любить тільки на словах. Щойно до діла – всі розводять руками і переконують, що особисто кожен із них ЗА, але ж вирішує більшість. Якби не послідовна й рішуча позиція АФЗУ, я вже дав-

но не був би фермером. Вважаю, що без потужного лобі в уряді й Парламенті нам годі рипатися. А щоб таке лобі створити, потрібні не тільки великі гроші, а й велика любов до своєї землі, свого народу».

Сергій Гнатюк розповідає про своє захоплення лісівництвом скоріше не як про хобі, а про справу життя. А все розпочалося з оренди занедбаної лісосмуги. Власне, дерева в тій колишній лісосмузі здебільшого вкрила омела – страшний хижак, який лісівники називають пташиним клеєм. Мабуть, тому, що птахи переносять плоди омели на інші дерева, і там вони «намертво» приклеюються, вражаючи заражене дерево й його сусідів. Омела не вибирає, на якому дереві оселитися: це може бути яблуня, груша, акація, липа тощо. Не чіпає «зелене руно» хіба що дуба та американського клена. Проте боротися зі шкідником можна, тільки потрібно займатися «хірургією», тобто нещадно вирізати вражені дерева. Бо якщо цього не зробити, то ні сільські садки, ні славнозвісний парк «Софіївка» не врятуються. Вирізати, то вирізати, але ж лісосмугу якось потрібно зберегти. Ось тоді й прийшла вперше думка про підсадки молодих деревець. Для початку – хвойних порід, вони краще зимують, та й омели не бояться. А якщо тих сосонок та ялиночок буде багато, то й новорічні порубки не страшитимуть – усім вистачить. З лісниками домовилися про співпрацю, а з місцевою владою було трохи складніше, але зрештою все владнали.

2014 року Гнатюк привіз із Чернігівщини перші саджанці – всього 40 тисяч маленьких ялиночок, згодом ще майже таку ж партію доправив із-за Фастова. Роздавав знайомим і незнайомим людям – хтось посадив, а хтось забув. Зате не забув сам ініціатор лісонасадження – тепер у нього власний хвойний ліс, що дає притулок птахам, дрібним тваринам, а людям дарує приємні хвилини єднання з природою.

Цимбал Володимир Олексійович – один із однодумців і соратників Гнатюка. Він часто гостює в його рукотворному лісі та допомагає збирати для нього потрібне насіння. Разом садять дерева, а ще

друзі охоче розмовляють про минуле й майбутнє АФЗУ, якій присвятили значну частину свого життя і віддані назавжди.

Рукотворні гаї «від Гнатюка» шумлять у різних куточках Черкащини й за її межами. Звичайно, багато залежить від позиції місцевої влади. Так, наприклад, у Христинівці, де старостою Микола Миколайович Наконечний, суботник по озелененню пройшов організовано, в ньому взяли участь і старі й малі. Туди Гнатюк планує знову поїхати з саджанцями, і йому завжди будуть раді. Чудово зустрічали Сергія Леонідовича з його деревцями і в Жашківському районі, та і в інших регіонах подібним дарункам завжди раді.

Не одними хвойними живе ліс, тому Гнатюк планує зосередити певну увагу також на акації, березі, липах; а горіхи, волоські й фундуки, вже плодоносять, і цей напрямок не закривається.

Сергій Гнатюк щасливий. Не тільки тому, що займається улюбленою справою, а й тому, що пізнає себе в своїх силах і онуках. Синів у нього аж три, всі дорослі, вже підросли й онуки. Батькову справу розуміють і підтримують. Старший, Сергій, завжди допомагає, ще й своїх синів приведе. Середній, Руслан, поки що нежонатий, але теж завжди поруч, його двічі кликали на допомогу не треба. Найменший, Андрій, один із керівників фірми «Агриматко», вільного часу має небагато, але для батька завжди знаходить.

У селі, де розташоване ФГ «Струмок», зараз розумний староста Володимир Тертичний, і завдяки його підтримці С. Гнатюк накреслює плани не тільки щодо інших регіонів України, а й з урахуванням потреб власного села. Перший крок – насадження хвойних дерев на сільському цвинтарі, бо старі акації, які ще могли б стояти не одне десятиліття, спритні люди вирізали (чи то в когось руки свербіли, чи захотілося їх нагріти), а поміж могилками тепер такі бур'яни ростуть, що й коса не бере. «Але зупинятися на цвинтарі не збираємося», – запевняє Сергій Валентинович.

Записав Володимир Ярошенко

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ПО-ЯПОНСЬКИ – БЕЗ ЗЕМЛІ ТА ФЕРМЕРІВ

Юічі Морі не вирощує фрукти та овочі в землі - йому взагалі не потрібний для цього ґрунт. Натомість японський вчений застосовує матеріал, від початку призначений для лікування людських нирок - прозору і проникну полімерну плівку.

Рослини ростуть зверху плівки, що допомагає зберігати рідини та поживні речовини.

Окрім того, що ця технологія дозволяє вирощувати овочі у будь-яких умовах, вона також використовує на 90% менше води, ніж традиційне сільське

господарство, і не потребує застосування пестицидів - сам полімер блокує віруси та бактерії.

Це один із прикладів того, як Японія - де бракує землі та робочої сили - робить революцію у сільському господарстві.

Це - приклад сільськогосподарської революції у Японії: поля перетворюють на технологічні центри за допомогою штучного інтелекту (AI), інтернету речей (IoT) та передових знань.

Здатність агротехнологій підвищити точність контролю та догляду за врожаєм може виявитися життєво важливою у найближчому майбутньому. Цьогорічний Всесвітній звіт ООН щодо розвитку вод-

них ресурсів передбачає, що 40% виробництва зерна та 45% світового валового внутрішнього продукту опиняться під загрозою до 2050 року, якщо деградація довкілля та водних ресурсів триватиме поточними темпами. Цей метод є особливо важливим інструментом відновлення сільськогосподарських районів Північно-Східної Японії, забруднених через цунамі та радіацію, після великого землетрусу та ядерної катастрофи у березні 2011 року.

<https://www.bbc.com>

ФЕРМЕР – ЦЕНТРОВА ФІГУРА НА ЗЕМЛІ

Головував на цьому зібранні Василь Бурлака, оголосивши спочатку хвилину мовчання в пам'ять Героя України Віктора Чміленка.

Затим він подякував за надану можливість провести засідання фермерів у залі Миргородської міської ради і вручив коровай Олександрові Острянину, першому заступникові міського голови Миргорода. Василь Бурлака висловив побажання, щоб і надалі існувала тісна співпраця з фермерами, а вони будуть вирощувати отакий хліб, допомагати громадам. Навзаєм Олександр Іванович сердечно привітав фермерів, довів до відома, що, об'єднавши територіальну громаду, приєднавши 11 сільських рад, міська ТГ отримала й аграрний напрямок, де сьогодні працюють 58 суб'єктів господарювання, з яких 23 фермери. Проблемні питання відомі, а на вустах сьогодні питання ринку землі.

– З нашого боку у цьому напрямку на місцях приділяється увага. У шатному розписі зробили відповідні зміни, створили відділ, у якому є сектор, що й буде займатись цим напрямком, – відмітив Олександр Острянин. – Тобто, підходимо більш детально до всіх проблем. З повною відповідальністю можу сказати, що буде надаватися перевага фермерам. Розуміємо, що розвиток фермерства – це життя села. Більше того, аграрний сектор – важлива складова економіки України. Плануємо провести нараду разом із фермерами для того, щоб зробити відповідні висновки, зокрема враховуючи й те, що буде обговорено і на вашому зібранні, враховуючи всі ці питання, які актуалізує сьогодні, враховуючи запровадження ринку землі. Завжди раді бачити всіх фермерів, які зібрались у цій залі.

Необхідно відзначити, що на засіданні прибули – Андрій Якименко, в.о. начальника Головного управління ДПС у Полтавській області; Сергій Фролов, директор Департаменту агропромислового розвитку Полтавської ОДА; Валентин Чалий, генеральний директор Українського державного фонду підтримки фермерських господарств; Віктор Шеремета, віце-президент АФЗУ, депутат Київської обласної ради VIII скликання; Іван Засць, народний депутат України кількох скликань та інші гості.

Василь Бурлака в передньому слові до дискусій і виступів колег запропонував поспілкуватися на тему «Роль фермерства в збереженні й соціально-економічному розвитку сіл України: загрози й можливості». Продовжуючи свій виступ він підкреслив, що увійшло вже в традицію, що на Сорочинський ярмарок із регіонів на Полтавщину приїжджають фермери. Ще чотири роки тому започат-

кувалися подібні зустрічі тій, яка відбулася 20 серпня.

Напередодні ж гості відвідали фермерське господарство «Дослідне» у Семенівці, яке очлює Володимир Якович Мокляк, познайомилися з технікою та технологією Ноу Тіл, побували на полях та мали можливість переконалися в перевагах цієї технології вирощування зернових.

А на зібранні обговорювалися найбільш хвилюючі питання. Наприклад, запровадження ринку землі фермерство не підтримало. Проводилися зібрання, організовувалися страйки, мітинги. Умови, які пропонуються у законодавстві, звичайно, не на користь фермерів. Хотілося б добитись певних пріоритетів, адже при існуючому законодавстві фермер буде витіснений із такого ринку, особливо дрібний. Тому для учасників зібрання було підготовлено проєкт резолюції та запропоновано для обговорення. Виступаючи була внесена пропозиція, щоб запровадився рік фермерства в Україні, щоб на проблеми фермерів звернули увагу.

У об'єднаних територіальних громадах віддалені села виживають лиш за рахунок підтримки фермерів, тому на зібранні піднімалася проблематика співпраці фермерів із територіальними громадами.

Ринок землі вже існує, а шлях оформлення куплі-продажу дуже складний, є багато «підводних каменів», про які фермери і не здогадуються. Потрібно створити державний орган, який би захищав дрібних фермерів.

Сергій Фролов у виступі відзначив, що приїхав не сам, а з командою. Це його заступник Віктор Скриль, який веде напрямок щодо фермерських справ, переймається питаннями земельних і водних відносин, Алла Косик, яка декілька років очолювала земельну інспекцію. Цей відділ створений при Департаменті ще позаминулого року, й фахівці, які в ньому працюють, можуть дати відповідь на багато запитань, що виникають, зокрема по ринку землі. Кожен може звернутися за консультацією до відділу.

Іван Панасенко, голова фермерського господарства із Кременчуцького району, зауважив, що фермерськими справами займається 10 років. Розпочинав із «нуля». Землю оформляв із 2011 року, а зареєстрував своє фермерське господарство тільки в 2015 році. Зробив так, як прописано в законі – спочатку земля, а потім фермерське господарство. Воно

платить за оренду, всі податки, і вважалося, що все гаразд.

– Виявляється ж, що все не так, – сказав виступаючий, – бо договір оренди оформлений... на фізичну особу. Що робити? Виявилось, що це виключно питання державного реєстратора. Отже, тільки у 2021 році відбулася передача від фізичної особи, від мене як голови фермерського господарства, на юридичну особу. Десять років шляху! Ще й не всі державні реєстратори погоджувалися реєструвати – обійшов чи не всю область! Хіба так повинна працювати державна служба стосовно фермерів? Доки державна машина не зрозуміє, що фермер – це центрова фігура на землі і йому слід сприяти. У латифундистів і великих власників усього достатньо. Мають переробку, відшкодування ПДВ, а в окремих фермерів, таких, як я, й поганенький склад відсутній. Тож і продукцію не перетримаєш до тих пір, поки ціна буде кращою. Повинні бути диференційовані підходи до фермерських господарств, які мають в обробітку 100 га, 300 га, 500 га... Зрівнялівки не повинно бути. Дуже сподіваюсь, що цього разі влада зверне увагу на резолюцію, яку прийме зібрання.

Віктор Шеремета, перший віце-президент Асоціації фермерів та приватних землевласників України (АФЗУ), розпочав виступ із того, що зазначив: чому ми говоримо саме про фермерів? Чому на Полтавщині об'єднання фермерів носить ім'я Чміленка? Бо фермери першими були на Майдані. Донбас першими пішли захищати фермери. Вони – основа держави, основа аграрного устрою. В селі формуються всі критерії української нації – мова, звичаї, культура. Кожна держава старается зберегти своє село. Ми повинні все робити, щоб воно розвивалося, щоб з ним розвивалися й сільські фермери. А сьогодні в нас немає регулятора земельних відносин. Запустили ринок землі. Хто у нас цим опитується? Нотаріуси, а не держава. У Німеччині є Аграрні палати. У Франції, наприклад, є напівдержавна організація SAFER, куди входять місцеві фермери, які на місцевому рівні відзначають, хто має першочергове право на придбання землі. Не так, як у нас. Там купує той, хто перспективний, перевагу надають молодому.

Голова Одеської АФЗ Володимир Варбанець у своєму виступі зупинився на взаємодії із місцевою владою, підкресливши важливість представництва в ній фермерів. Разом із тим з'ясував причини, через які сільські громади не самодостатні. Одна з них – збільшення питомої ваги чиновників у виконавчих органах влади. Запинився він і на проблемах виділення землі заявникам, висловився за обмеження щодо можливості продажу великих наділів у одні руки й подякував колегам за те, що допомогли одеським фермерам під час торішньої посухи.

Виконувач обов'язків начальника податкової служби в Полтавській області Андрій Якименко ознайомив присутніх із цілою низкою цифр щодо діяльності фермерських господарств на Полтавщині, ширше зупинившись на питаннях розблокування реєстрації податкових накладних.

Депутат Полтавської обласної ради, фермер із Семенівки Володимир Ярошенко, гостро поставив питання про величезну шкоду від безоглядного розорювання земель, від чого вона втрачає свою первісну структуру. Держава повинна втрутитися, щоб не допустити безповоротних втрат для наступних поколінь.

Голова Білицької ТГ Микола Скрильник у свою чергу інформував зібрання про те, як у громаді тісно співпрацюють місцева влада й тамтешні фермери. Їхнє представництво й роль у органах самоврядування вагомі.

А фермер із Донецчини Олександр Зубенко, віце-президент Асоціації фермерів України, звернув увагу на непомірний фінансовий тиск із боку фіскальних органів на діяльність колег: висуваються нові й нові заборони, зате не меншає вимог сплати податків.

Продовження на 12 сторінці видання.

НА ЯРМАРКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ПРОБЛЕМ

19 серпня в Миргородському міському будинку культури генеральний директор Українського Державного Фонду підтримки фермерських господарств Валентин Чалий провів нараду з питань фінансування фермерів із керівниками регіональних відділень.

На фото: генеральний директор Укрдержфонду Валентин Чалий

Серед присутніх на цій зустрічі – директори відділень: Чернігівського – Віталій Плевако, Луганського – Марина Ковальова, Вінницького – Юрій Вельгус, Донецького – Вадим Литвин, Харківського – Максим Святченко, Сумського – Олексій Пасько, головний спеціаліст Полтавського відділення Наталія Віхоть, в. о. директора Хмельницького відділення Галина Стаднійчук. Також узяв участь у нараді й Василь Бурлака, директор Полтавського відділення Укрдержфонду.

Валентин Чалий насамперед проінформував про напрямки діяльності, які обговорюються на зустрічах, що відбуваються з Тарасом Висоцьким, заступником міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Зокрема, окрім напрямків, які вже реалізуються за фінансової підтримки стосовно с-убсидій і поворотної фінансової допомоги, про напрацювання (на 90% це вже виконано) змін до Постанови КМУ №1102 (Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам). Окрім того відбуваються консультації з представниками Мінюсту для того, щоб погодити цей текст. На наступний рік планується фінансування сімейних фермерських господарств, які створені без статусу юридичної особи, на підставі статті 8-1 Закону України «Про фермерське господарство», про фінансування фермерів у випадку викупу ними землі. До 2024 року придбавати землю мають право виключно фізичні особи. Оскільки

сім'яні фермерські господарства без статусу юридичної особи і є фізичними особами, то мова йде про те, щоб фінансувати їх для викупу земельних ділянок площею до 20 га (фінансування до 1 млн. грн.). Це фінансування буде прив'язане до нормативно-грошової оцінки земельної ділянки. У середньому грошова оцінка ріллі на сьогодні близько 1000 доларів. Отже, 1 млн. гривень, враховуючи таку оцінку, повинен задовольнити всіх тих, хто хоче купити землю. Навіть якщо буде змінюватися ціна, позиція уряду полягає в тому, що фермерське господарство отримає кошти на рівні грошово-нормативної оцінки, а також повинне вкласти якусь суму з

власних коштів. Планується, що таке фінансування йтиме через Укрдержфонд за Постановою КМУ №1102 на тих конкурсних засадах, які зараз використовуються для фінансування на поворотній основі. Бюджетні кошти розподіляються наказом міністра. На придбання землі сімейними фермерськими господарствами буде виділено в загальній біля 500 млн. грн. Якщо ж це буде загальна сума, то її частину буде виділено в рамках бюджетної програми на той напрямок, який зараз фінансується, а якась частина буде виділена на придбання землі. Як тільки ці дві суми буде отримано, Фонд матиме змогу оголошувати початок прийому документів для сімейних фермерських господарств на придбання землі. Ця програма довготривала, щонайменше до 2024 року, коли юридичні особи матимуть дозвіл придбавати землю.

Далі Валентин Вікторович зазначив, що плануються зміни принципу розподілу коштів між регіонами, й припинять свою діяльність комісії, які зараз працюють у регіонах. Всі документи будуть приймати регіональні відділення, щоб передати в центральний офіс. Зменшиться кількість засідань і паперової роботи. Також очільник Фонду повідомив, що вже планувався бюджетний запит на фінансування на наступні три роки.

Учасників зібрання цікавило, чи будуть зміни у Постанові КМУ № 106 про наданні субсидій, зокрема головам фермерських господарств, молодим фермерам (до 35 років), чи буде компенсація за придбану техніку, чи не зміниться сума кредитів, які надаються фермерським господарствам, про співпрацю з головами новостворених ОТГ, які допомагають зареєструвати фермерські господарства. Відомо ж бо, що саме фермери підтримують соціальну сферу в селі.

Говорили директори обласних відді-

лень і про те, що нотаріусам надзвичайно важко розібратися в питаннях оформлення договорів про продаж-купівлю землі, оскільки доводиться здійснювати багато перевірок. Потрібно допомагати придбавати людям землю, щоб вони йшли не в банки за кредитами, а до Укрдержфонду.

Генеральний директор Українського Державного Фонду підтримки фермерських господарств Валентин Чалий розповів, із якими питаннями найчастіше звертаються фермери.

Це ті, хто стоїть на межі прийняття рішення чи займатися офіційно фермерством. Дехто обробляє певну земельну ділянку, не знаючи, що дасть реєстрація сімейного фермерського господарства. Тому звертаються не тільки зареєстровані фермери, але й люди, кому більше ні до кого йти. Єдиною установою, яка має таку розгалуженість і залишилася в підпорядкуванні Мінагро, – це наша. Надаємо пояснення, які документи подати, на яку групу оподаткування вигідніше ставати, чи потрібно вести бухгалтерію, які звіти потрібно здавати, де взяти договір про заснування фермерського господарства. Й цих питань дуже багато. Власне, з усіма питаннями, пов'язаними з реєстрацією фермерського господарства, звертаються люди до наших фахівців у областях. А представники вже існуючих господарств просять інформацію про те, чим їм може допомогти держава в становленні й розвитку. Отже, надаємо консультації про наявні державні програми. А їхній спектр у минулому році дуже розширився: це і компенсація за утримання корів, техніки, придбання посадкового матеріалу, саджанців, утримання кіз, овець, надання безвідсоткових кредитів і субсидій на одиницю оброблюваних угідь на одне фермерське господарство, про відшкодування відсоткової ставки за взятий у банку кредит. Багато наших фахівців попрацювали в минулому році в плані роз'яснювальної роботи. Допомагаємо розв'язувати інші юридичні питання. Інформацію можна знайти на нашому сайті udf.gov.ua. Там є контакти всіх регіональних відділень.

Принагідно за консультацією й приїхали представники сімейного фермерського господарства «Соляна» Людмила й Ігор Авраменки, які займаються тваринництвом. Мають не одну вищу освіту, дбають не тільки про себе, а й про те, щоб краще жилося людям у селі. Про нові програми багато людей, які тримають по кілька корів, нічого не знають. Таку інформацію їм ніхто не надає. Ось на це й потрібно звернути увагу.

Наталія Соловцова,
Олексій Полив'яний,

Миргородський інформаційний центр

На фото: в залі засідання Укрдержфонду

ПОДЯКИ МІНІСТРА ПРАЦІВНИКАМ УКРДЕРЖФОНДУ

Міністр аграрної політики та продовольства Роман Лещенко відзначив ряд працівників Українського державного фонду підтримки фермерських господарств за високий професіоналізм та з нагоди 30-ї річниці незалежності України:

- Бурлаку Василя Михайловича, директора Полтавського відділення Укрдержфонду;

- Вельгуса Юрія Володимировича, директора Вінницького відділення Укрдержфонду;

- Диченка Андрія Федоровича, директора Миколаївського відділення Укрдержфонду;

- Никитюк Мирославу Антонівну, директора Рівненського відділення Укрдержфонду;

- Сімчеру Василя Івановича, заступника генерального директора з фінансово-економічних питань Укрдержфонду.

Дирекція Укрдержфонду

СІЛЬСЬКОГСПОДАРСЬКА КООПЕРАЦІЯ: ЩО ДАЛІ

Роман Корінець

Кооператив формує куркулів, а не безправних колгоспників

*Роман Корінець,
директор Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України,
кандидат економічних наук*

21 серпня цього року минає рік із часу прийняття Верховною Радою України нової редакції (фактично – нового Закону) «Про сільськогосподарську кооперацію» (№ 819-IX від 21 серпня 2020 року). Лобісти законопроекту обіцяли небачений розвиток сільськогосподарської кооперації після його прийняття. Але чуда чомусь не сталося: кооперативного буму не спостерігається.

Не будемо про те, що кооператив, що здійснює діяльність з метою одержання прибутку, який з'явився у цьому Законі – це така собі правова нісенітниця. Такі кооперативи, де-факто, набули ознак сільськогосподарського виробничого кооперативу чи господарського товариства, що використовують кооперативні засади для власної підприємницької діяльності, що суперечить сутності обслуговуючих кооперативів, які у всьому світі створюються задля зменшення витрат та/або збільшення доходів своїх членів під час провадження ними сільськогосподарської діяльності, а не задля одержання прибутку такого кооперативу як юридичної особи.

А також не будемо про те, що пропонується цим Законом тип кооперативів, що діють без мети отримання прибутку не можна жодним чином вважати відповідником сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу.

Як не будемо говорити і про таку «дрібницю», що із прийняттям Закону № 819-IX порушилася єдність правового поля кооперації: норми цього Закону не пов'язані, а почасти є колізійними з нормами Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію».

Запитаємо тільки одне словами героя однієї із пісень Володимира Висоцького: «Где деньги, Зин?...». А питання актуальне, бо підтримка сільськогосподарських кооперативів у 2021 році не передбачена Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств (Постанова КМУ від 7 лютого 2018 р. № 106), як це було у попередні роки.

І таких грошей, скоріш за все, не буде й у 2022 році. Чому?

А хоча б тому, що поняття «сільськогосподарський кооператив» відсутнє до цього часу у Податковому кодексі України. Так-так, пройшов майже рік!

Здається, що тут складного. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сільськогосподарських кооперативів 4457 Урядом зареєстровано у Верховній раді України ще 3 грудня 2020 року за номером 4457. Цей законопроект і передбачає узгодження норм ПК з нормами Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію». 16 лютого 2021 року законопроект включають до порядку денного парламенту і все – далі жодних рухів.

Більше того, 22 грудня 2020 року у Верховній Раді України групою народних депутатів (Ковальчук Олександр, Тарасов Олег, Кінзбурська Вікторія, Лабазюк Сергій, Гетманцев Данило) реєструється альтернативний проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сільськогосподарських кооперативів за номером 4457-1.

Якщо до урядового законопроекту у фахівців парламенту (Головного науково-експертного управління, а також Комітету з питань бюджету) нема суттєвих зауважень, то до «депутатського» законопроекту їх є чимало: «реалізація окремих положень законопроекту може спричинити ризик виникнення схем ухилення від оподаткування платників податку»; «суперечить принципу стабільності системи оподаткування»; «назва проекту не повною мірою відповідає його змісту»; «ставить у нерівне становище сільськогосподарські кооперативи, що здійсню-

ють діяльність без мети одержання прибутку» і т. д. Зважаючи на те, що одним із авторів «депутатського» законопроекту є голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, можна очікувати на «кооперативний батл» між Урядом і групою народних депутатів (читай лобістів, які «працюють» через депутатів).

Пройшов рік, а у Державному класифікаторі України «Класифікація організаційно-правових форм господарювання» (ДК 002:2004) такої форми як «сільськогосподарський кооператив» теж нема.

Можна було б сільськогосподарським кооперативам скористатися можливостями, закладеними у Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції (постанова КМУ від 7 лютого 2018 р. № 107). Тут передбачено, що часткове відшкодування вартості об'єктів надається ... на безповоротній основі ... сільськогосподарським кооперативам в розмірі до 70 відсотків вартості (без урахування податку на додану вартість).... Але що робити з нормами Податкового кодексу?

Отже, грошей державної підтримки для сільськогосподарських кооперативів не варто очікувати. І нових сільськогосподарських кооперативів також.

Насправді, навіть якщо Міністерство аграрної політики та продовольства України та Уряд передбачать такі кошти у видатках, то ними складно буде скористатися за відсутності норм про сільськогосподарські кооперативи (вже не обслуговуючі і виробничі) у Податковому кодексі України.

Люди, що розуміли вартість обіцянок «нових кооперативів», могли б оцінити їх так: «Ой! Вань! Умру от акробатиков! Смотри, как вертится, нахал!». Кудись пропали вони, «акробатики». А так обіцяли щастя, так обіцяли... і тут пропав інтерес. Чому – це тема іншої розмови.

Що робити далі, щоб фермерські господарства – особливо, сімейні фермерські господарства – отримали дієвий правовий механізм для кооперації?

Найкращий варіант – визнати, що нова редакція Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» була помилкою. І розпочати роботу над її виправленням – розробкою нового законопроекту про сільськогосподарську кооперацію, а, де-факто, про сільськогосподарську обслуговуючу кооперацію. Вибір між сільськогосподарськими обслуговуючими кооперативами і сільськогосподарськими кооперативами у розумінні Закону № 819-IX – це цивілізаційний вибір: у першому випадку ми стимулюємо створення та зміцнення осередків сільськогосподарського підприємництва, зростання рівня підприємницької активності, розвиток соціального капіталу у сільській місцевості у селі, у другому – пролетаризацію сільського

господарства. Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи є важливими для розвитку сільських громад, оскільки саме вони сприяють створенню доданої вартості у таких громадах.

Компромісний варіант – прийняття закону про сільськогосподарську обслуговуючу кооперацію, який визначав би правові, організаційні, економічні та фінансові особливості утворення і діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та їх об'єднань, та був продовженням Закону України "Про кооперацію", який визначає правові, організаційні, економічні та соціальні основи функціонування кооперації в Україні. А потреба у Законі № 819-IX зникне сама собою.

А поки що ... Теперішнім Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію» передбачено, що «сільськогосподарські виробничі кооперативи, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи та утворені відповідно до Закону України "Про сільськогосподарську кооперацію" кооперативні об'єднання сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, зареєстровані на день набрання чинності цим Законом, зберігають всі права та обов'язки, які вони мали відповідно до законів України "Про кооперацію" та "Про сільськогосподарську кооперацію" від 17 липня 1997 року № 469/97-ВР на день набрання чинності цим Законом, до моменту їх перереєстрації, але не більше трьох років». То може варто на ці три роки (вже дещо менше) передбачити державну підтримку для сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (постанова КМУ 106), як це мало місце у попередні роки? Як вихід із ситуації, до якої призвело прийняття закону № 819-IX.

Суперечливість, незавершеність теперішнього правового поля (про його недолугість говорити не будемо) створили ще один бар'єр для кооперації на селі.

Кооперативи, які допомагають фермерським господарствам розвиватися, а не заміщають їх, які сприяють формуванню нової доданої вартості у таких господарствах, потребують державної підтримки. Підтримки не тільки фінансової, а й освітньої, консультаційної, організаційної, наукової. Особливо на етапі їх становлення. Це доведено світовою практикою. Потрібні не «кооперативна акробатика» і «акробати від кооперації», а системна робота. Потрібна бодай концепція розвитку сільськогосподарської кооперації. Її публічне обговорення. Просте і зрозуміле для усіх правове поле. Реальні інституції, які допомагатимуть фермерам кооперуватися. І тут вагоме слово мало б бути за фермерами.

А поки що така тиша... Не хочеться думати, що помираємо... Тому варто бодай розпочати про це розмову. І шукати вихід із ситуації, в яку загнали себе, якщо думаємо про європейський фермерський аграрний устрій в Україні.

ТЕРМІН ПОДАВАННЯ РЕЄСТРІВ КОМПЕНСАЦІЙНИХ ВИПЛАТ ПОДОВЖЕНО

Кабінет Міністрів України на засіданні 15 вересня прийняв постанову «Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів».

Так, прийнятий Урядом Порядок пе-

редбачає удосконалення механізму надання суб'єктам господарювання фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів для ефективного та цільового використання бюджетних коштів.

Згідно прийнятої постанови продовжено термін подання уповноваженими

банками до Мінагрополітики реєстрів компенсаційних виплат за листопад - грудень минулого року до 25 жовтня поточного року.

Відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом

здешевлення кредитів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 300, компенсація надається позичальникам за нараховані і сплачені у поточному році відсотки за користування коротко-, середньо- та довгостроковими кредитами.

За інформацією <https://minagro.gov.ua>

СІМЕЙНІ ФЕРМЕРСЬКІ ГОСПОДАРСТВА ОЧИМА ДОРАДНИКА

Для Олександра Березюка тасмниць у дорадництві не так багато: він був одним із тих, хто започатковував цей рух на Хмельниччині, вже багато років є головою Сільськогосподарської дорадчої служби «Агроаргумент». А останні два роки займається новою справою не тільки для себе, але й для всієї країни – допомагає селянам створювати та розвивати сімейні фермерські господарства. Тасмниць цієї справи й розкриваємо у розмові з паном Березюком.

В. Галас. Пане Олександр, почну із загального: а чи потрібні Україні сімейні ферми? Якось жили без них вже 30 років і може обійшлися б їй надалі?

О. Березюк. Так, жили ... Були великі гравці сільськогосподарського бізнесу - різні агрохолдинги, господарські товариства, середні - найчастіше це фермерські господарства - юридичні особи, що функціонували відповідно до Закону «Про фермерське господарство». А ще дрібні - особисті селянські господарства (коротко - ОСГ), що працювали відповідно до Закону «Про особисте селянське господарство».

Перші, та другі були учасниками організованого ринку, конкурували між собою, брали участь в державних та регіональних програмах підтримки сільгоспвиробників, мали і мають свої профільні громадські організації, які лобіюють їх інтереси на усіх рівнях.

А от щодо ОСГ, то вони формально ніби й існували, а на практиці люди іноді вперше дізнавалися, що вони є членами ОСГ, коли хотіли стати на облік як безробітні в центрі зайнятості, а їм відмовляли. Члени ОСГ не мають обов'язку сплачувати єдиний соціальний внесок (ЄСВ), а тому не мають соціального захисту, їм не нараховується трудовий стаж. Щоправда теоретично вони могли добровільно сплачувати ЄСВ, але ж ми реалісти і розуміємо що таких «добровольців» було одиниці на всю Україну. Я особисто знаю чимало людей, яким уже по 40 і більше років, а вони не мають жодного року стажу, бо працювали в ОСГ. ОСГ не мали і не мають своїх професійних організацій, не мають держпідтримки. Користуючись можливістю для ОСГ не сплачувати податок на прибуток з реалізації надлишків власновирощеної продукції, спиритні ділки використовували ОСГ як ширму для нелегальної оренди землі.

звітувати. А функціонування у вигляді фізичної особи-підприємця (ФОП) не давало можливості долучатися до державних та регіональних програм підтримки, зокрема до тих, що направлені на підтримку саме фермерських господарств.

Так виникла ідея внести зміни в Закон «Про фермерське господарство» та ряд інших законів, які б дозволили створення та функціонування ще одного виду фермерських господарств, а саме сімейних фермерських господарств (СФГ) без створення юридичної особи. Більше того, для них розробили законопроект передбачили ряд пільг та преференцій, які б дали можливість розвинути та окріпнути новоствореним СФГ, долучитись до програм державно підтримки, реформувати ОСГ в організований та легальний бізнес - СФГГ, наголошую, без створення юридичної особи.

До речі, тут добре попрацювали фахівці Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України, проекту USAID АгроІнвест, Мінагрополітики. Ідея знайшла підтримку в Асоціації фермерів. І все склалося.

В. Галас. В Інтернеті є чимало порад – від юристів, органів влади, громадських організацій та інших про те, як створити сімейну ферму. Але не працює. Сімейні ферми «узаконені» ще 2016 року. А самих СФГ зовсім мало. Чому?

О. Березюк. Дійсно, зміни в Законі України «Про фермерське господарство», а саме стаття 8 з позначкою 1, були прийняті ще в 2016 році. Проте ці зміни самостійно діяти не могли. Разом з змінами до цього Закону було передбачено внесення змін та доповнень в цілий ряд інших Законів та Кодексів, а також прийняття низки підзаконних актів, які мали унормувати діяльність СФГ. Ось і затягнувся процес. Та й влада, не дуже поспішала...

Практично активна реєстрація СФГ

На фото: Дорадник Олександр Березюк (ліворуч) на молочній фермі.

Не дивлячись на всі негаразди, чимало селян працювали і продовжують це робити на своїй рідній землі. Не віддали її в оренду агрохолдингам і не очікують на пасивний дохід у вигляді орендної плати, а вирощують овочі, фрукти, зернові та технічні культури, виробляють тваринницьку продукцію. Саме вони наповнюють наші ринки місцевою сільськогосподарською продукцією, долучають дітей до свого маленького бізнесу, допомагають сусідам похилого віку та своїм громадам.

Немало власників ОСГ розуміли безперспективність цього виду господарювання та задумувалися, а чи є можливість легалізувати та розвинути свій бізнес? Чи може держава допомогти їм в цьому? І приходили до висновку, що поки що не готові створювати фермерське господарство у вигляді юридичної особи, бо їм буде складно вести бухгалтерський облік,

розпочалась в кінці 2019 року. Я був учасником цілої низки нарад, які перед цим проводило Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства за участю представників інших міністерств та відомств, причетних до реєстрації і функціонування СФГ, профільних громадських організацій, і пам'ятаю що було багато питань і по процесу реєстрації і по оподаткуванню. А коли ми почали реєструвати перші СФГ багато державних реєстраторів не знали як це зробити, нотаріуси відмовлялись посвідчувати договори про створення СФГ, податкові інспекції не знали як зареєструвати їх платниками 4-ї групи і т.д.

Тепер з цим стало дещо краще. Міжност провів відповідні навчання з державними реєстраторами щодо реєстрації СФГ та видав відповідні інструктивні листи. В управліннях ДПС є працівники, які надають роз'яснення для працівників

територіальних органів ДПС щодо реєстрації СФГ платником 4-ї групи та ЄСВ.

Щодо того, чому деякі поради юристів, органів влади, ГО не працюють, можу сказати наступне: я сам перед реєстрацією першого СФГ читав багато таких порад і маю сказати, що в переважній більшості в них все було написано правильно. Проте після першої ж реєстрації я зрозумів, що жоден з тих, хто писав ці поради, жодного СФГ не зареєстрував. Після цього ми в Проекті створення сімейних молочних ферм, що реалізує компанія «УкрМілКІнвест», розробили свою невеличку інструкцію щодо підготовки документів та реєстрації СФГ і певний час користувались нею.

В. Галас. Сімейне фермерство, як правило, пов'язують із Західною Україною. Великий внесок тут зробили Ваші колеги із Львівської аграрної дорадчої служби. Рівненщина, звідкіля корені «УкрМілКІнвест» - теж Західна Україна. А як рухається справа на сході, півдні України?

О. Березюк. На жаль, я не маю повної інформації про стан справ з реєстрацією СФГ загалом в Україні, тому буду оперувати тією, яку надають мої колеги з Проекту створення сімейних молочних ферм. Якщо, скажімо, на Хмельниччині зареєстровано 37 СФГ, то в переважній більшості східних, південних та центральних областей - не більше десятка. Часто там СФГ, що створюються в рамках нашого Проекту, є першими в своїх районах.

Не останню роль в стимулюванні створення СФГ відіграють державна (затверджена Постановою КМУ №106 від 18.02.2018 року) та регіональні (обласні) програми підтримки фермерів. В тих областях, де такі програми реально працюють, СФГ є більше, люди відчувають реальну підтримку і започатковують свій сімейний бізнес.

Важливу роль в розвитку фермерства відіграє сільськогосподарське дорадництво. Сам процес реєстрації СФГ ніби і не складний, але у невідповідності людини виникають труднощі і вона опускає руки. Інша справа якщо поряд людина (дорадник), яка підкаже, покаже, допоможе зробити все необхідне правильно і вчасно. Це стосується не лише процесу реєстрації СФГ, а і всього процесу роботи фермера. Прослідковується чітка закономірність: де активно працюють дорадчі служби, там більш розвинуто фермерство.

В. Галас. Рамки для сімейного фермерства закладені у праві. Щоб Ви хотіли тут змінити? Що заважає з'явитися новим сімейним фермам і розвиватися вже існуючим?

О. Березюк. Потреба у вдосконаленні чогось є завжди. Що ж стосується Вашого питання, то тут ще роботи непочатий край. Практичний досвід першого року функціонування СФГ показав, що нормативно-правове регулювання їх діяльності дійсно потребує вдосконалення.

Скажімо, п. 4 ст. 291 Податкового кодексу України ставить вимогу до мінімального та максимального розміру земельної ділянки, на якій може створюватися СФГ, щоб отримати статус платника податку 4-ї групи. А, отже, й передбачену законом компенсацію для членів СФГ єдиного соціального внеску (ЄСВ). Мінімальний розмір - 2,0 га. Але в багатьох районах, особливо західних областей, середній розмір паю чи ОСГ не перевищує 1,0 - 1,5 га. Взяти пай сусіда в оренду практично неможливо, бо всі паї давно «оприходувані» агрохолдингами. Та і для фермера, який планує займатись ягідництвом, овочівництвом, тепличним господарством, не обов'язково потрібні ті мінімальні 2,0 га для ведення прибуткового бізнесу.

Є питання й по інших законах, підзаконних актах, які потребують перегляду. Разом з тим, навіть в цих умовах, я спостерігаю сплеск інтересу селян до нової форми господарювання та вбачаю в ній гарну можливість для розвитку сімейного фермерства в Україні.

В. Галас. Ринок земель сільськогосподарського призначення – гаряча тема. Як це вплине на розвиток сімейного фермерства?

О. Березюк. Моя позиція щодо ринку землі є непопулярною. Але спробую по-

яснити.

На мою думку ажіотаж, що нагнітається сьогодні навколо відкриття ринку земель сільськогосподарського призначення, викликаний, з одного боку, високими цінами на сільськогосподарську продукцію та, відповідно, високою маржинальністю аграрного бізнесу, а, з іншого боку, він є наслідком «нескінченного» земельного мораторію. Мораторій дав час і можливість можновладцям безкоштовно «прихватувати» величезні масиви землі. Якби ринок землі «працював» одразу, і працював прозоро, то змушені були б землю купувати за її реальну вартість. Але «завдяки» мораторію землю роздали «безкоштовно» (переважно через схему з ОСГ) своїм людям. А селянам доступ до землі був обмежений. Сьогодні в ряді новостворених територіальних громад банк вільних земель сільськогосподарського призначення складає декілька десятків гектарів. На чому будуть створюватись нові СФГ? Питання...

Добре те, що переважна більшість власників паїв та ОСГ не планують продавати свою землю. Все більше людей не планують продовжувати договори оренди з агрохолдингами, а хочуть самостійно господарювати на своїй землі. Впевнений, що переважна більшість з них розпочинатимуть саме як СФГ.

В. Галас. Бути чи не бути сімейним фермам – залежить не тільки від уряду. Сьогодні територіальні громади мають набагато більше повноважень і можливостей впливати на ці процеси. Чи могли б Ви навести приклади із Вашої практики, коли територіальні громади активно опікуються питаннями сімейного фермерства, складають власні ресурси у цю справу? Що б Ви порадили іншим головам, фахівцям інших громад, які ще тільки обережно приглядаються до сімейних ферм?

О. Березюк. Без сумніву, думаючи керівники громад, а таких переважна більшість, розуміють, що найкращий інвестор для громади не той, що сидить в київському офісі, а той, хто живе в цій громаді, чиї діти ходять в сільську школу або садочок, хто кожен день ходить сільськими вулицями і знає та переймається всіма проблемами села. Він створює в селі робочі місця, він є прикладом для своїх односельців як звичайному селянину стати фермером.

Проект створення сімейних молочних ферм серед своїх пріоритетів ставить співпрацю з територіальними громадами. Серед громад, що активно опікуються питаннями сімейного фермерства, я можу назвати Дунаєвецьку громаду Хмельницької області. Ця громада має свою Програму підтримки розвитку дрібного сільськогосподарського бізнесу. Можу назвати ще Горохівську територіальну громаду Волинської області, Здолбунівську територіальну громаду Рівненської області та багато інших. Такий досвід треба вивчати фахівцям інших територіальних громад, дорадникам, а ще науковцям. І, звичайно, популяризувати.

В. Галас. І на завершення: дорадник і сімейна ферма – які відносини між ними? Як правильно їх вибудувати?

О. Березюк. Я вважаю що головне це довіра. Довіра фермера до дорадника і дорадника до фермера. Такі відносини вибудовуються роками копіткої праці.

Другий важливий чинник - це кваліфікація дорадника і його досвід. Іноді приходить вирішувати такі питання, про які в жодному підручнику не прочитаєш.

Третє – уміння дорадника донести потрібну інформацію до фермера, уміння комунікувати, розмовляти з фермером на його мові.

Нерідко приходилось чути що багато агробізнесів (продавців техніки, ЗЗР, насіння та ін.) створюють свої дорадчі служби. Я б ці служби назвав інформаційними, навчальними але не дорадчими. Дорадник має бути незалежним і об'єктивним в своїй роботі.

І чи найважливіше: дорадник має бачити в фермерові не об'єкт для заробітку, а партнера і колегу.

Спілкувався Василь Галас,
член Спілки
аграрних журналістів України

ПРАВОВИК

ТЕЛ./ ФАКС ЮРИДИЧНОЇ
КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ЛІНІЇ
098-228-48-19

ТЕМАТИЧНИЙ ДОДАТОК ДО ГАЗЕТИ "ВІСНИК ФЕРМЕР УКРАЇНИ"

ПОРЯДОК ВИДАЧІ ДОВІДОК ПРО РОБОТУ

Найчастіше до Головного управління Держпраці у Дніпропетровській області звертаються громадяни, які давно припинили трудові відносини з роботодавцем, а їм потрібна довідка про роботу і про заробітну плату.

З цього приводу надаємо роз'яснення про наступне.

Відповідно до ст.493 Закону України «Про працю» власник, або уповноважений ним орган, зобов'язаний видати працівникові на його вимогу довідку про його роботу на даному підприємстві, в установі, організації із зазначенням спеціальності, кваліфікації, посади, часу роботи і розміру заробітної плати.

Для отримання довідки про роботу та заробітну плату працівник особисто надає до підприємства, установи, органі-

зації, де він працює або працював, письмову заяву про отримання такої довідки або надсилає її поштовим відправленням.

Якщо підприємство, установа, організація, де працював працівник, ліквідовані або припинили своє існування з інших причин, то довідки про заробітну плату надаються правонаступниками таких підприємств, установ чи організацій або відповідними архівними установами.

Довідку оформлюють на фірмовому бланку підприємства або установи. Назву посади зазначають ту, яку особа займає, чи займала на день звільнення (на момент видачі довідки). Якщо підприємство було реорганізовано чи перейменоване, надають окрему довідку про перейменування підприємства або установи.

Враховуючи, що в Кодексі законів

про працю України не визначено терміну щодо видачі довідки про роботу та заробітну плату, слід керуватися статтею 20 Закону України «Про звернення громадян». Так, звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, невідкладно, але не пізніше 15 днів від дня їх отримання.

Додатково роз'яснюємо, що на обґрунтовану письмову вимогу громадянина термін розгляду може бути скорочено від встановленого цією статтею терміну.

*Вікторія Капінус,
Інспектор праці
ГУ Держпраці*

у Дніпропетровській області

ФІНАНСОВА ДОПОМОГА АГРОСЕКТОРУ СВІТОВИМ БАНКОМ

Уряд фіналізує нову програму співпраці із Світовим банком для агросектору на 2022 – 2024 роки в обсязі до \$400 млн, яка буде сфокусована на три основні блоки. Про це повідомив міністр аграрної політики та продовольства України Роман Лещенко.

Зокрема, мова йде про наступні на-

прямки:

- цільова інвестиційна підтримка малих та середніх фермерів для отримання доступного фінансування для викупу землі (законопроект № 3205 про Фонд часткового гарантування кредитів у сільському господарстві), пільгові кредити для впровадження технологій адаптації в

зв'язку з глобальними змінами клімату;

- цільова інвестиційна підтримка для впровадження сучасного зрошення в господарствах (законопроект № 5202 про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель);
- інституційне зміцнення та інвестиційна підтримка Міністерства аграрної

політики та продовольства України для розробки та забезпечення суспільними благами, включаючи безпеку харчових продуктів, санітарні та фітосанітарні заходи, завершення та запуск аграрного реєстру, наближення вітчизняних стандартів та баз даних до вимог ЄС.

Інформація з відкритих джерел

В УКРАЇНІ СТВОРИЛИ ЗЕМЕЛЬНИЙ ШТАБ

Міністр аграрної політики та продовольства України Роман Лещенко офіційно запустив Земельний штаб, робота

якого покликана допомогти учасникам ринку зробити процес земельних відносин максимально зрозумілим, зручним та

ефективним.

Для цього в Земельний штаб увійшли представники депутатського корпусу, Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру, Нотаріальної палати України, Незалежної асоціації банків України (НАБУ), а також низки інших профільних асоціацій.

«Українські банки на першому етапі функціонування ринку землі загалом сприймають кредитування на придбання землі як пілотний проект. Аж ніяк не всі, хто обробляє землю, мають право купувати її. Кількість пропозицій на продаж також обмежена, адже власники паїв здебільшого очікують на формування ціни за гектар, що відповідатиме їхнім сподіванням. Тому кількість кредитних угод для фінансування купівлі землі поки що доволі незначна», – пояснив голова Проектного офісу НАБУ Дмитро Глінський.

Також було зазначено, що перешкодою для банків є і правова невизначеність щодо статусу таких кредитів. З огляду на те, що наразі купувати землю можуть виключно фізичні особи, деякі банки можуть сприймати ці позики як споживчі кредити. Відповідно до закону, споживчі кредити видають на цілі, не пов'язані з підприємницькою діяльністю. Однак сільськогосподарська земля призначена саме для підприємництва.

Можливість неоднозначного тлумачення норм законодавства означає для банків зайвий ризик, а ризики завжди зменшують готовність кредитувати. Тому НАБУ продовжує активно працювати над законодавчим врегулюванням цієї правової колізії та вирішенням інших проблемних питань, які стримують розвиток «земельного» кредитування.

За інформацією <https://nabu.ua>

ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ

Чи можливо встановлення меж земельної ділянки за відсутності згоди суміжного землекористувача? Що таке кадастрові зйомки?

Кадастрові зйомки – це комплекс робіт, виконуваних для визначення та відновлення меж земельних ділянок. Даний комплекс включає геодезичне встановлення меж земельної ділянки та погодження меж земельної ділянки із суміжними власниками та землекористувачами. (Стаття 198 *Земельного кодексу України*).

Закріплення межовими знаками меж земельної ділянки на місцевості здійснюється виконавцем у присутності власника (користу-

вача) земельної ділянки, власників (користувачів) суміжних земельних ділянок або уповноваженої ними особи.

Повідомлення власників (користувачів) суміжних земельних ділянок про дату і час проведення робіт із закріплення меж земельної ділянки на місцевості здійснюється виконавцем завчасно, не пізніше, ніж за 5 робочих днів до початку робіт із закріплення межовими знаками меж земельної ділянки на місцевості. Повідомлення надсилається рекомендованим листом, кур'єрською поштою, телеграмою чи за допомогою інших засобів зв'язку, які забезпечують фіксацію повідомлення.

Власники (користувачі) суміжних земельних ділянок, місце проживання або місцезна-

ходження яких невідоме, повідомляються через оголошення у пресі за місцем знаходження земельної ділянки.

У разі відмови суміжного землекористувача підписати акт приймання-передачі межових знаків на зберігання, земельні спори вирішуються судами, органами місцевого самоврядування та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин. У разі незгоди власників землі або землекористувачів з рішенням органів місцевого самоврядування, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, спір вирішується судом.

Таким чином, закріплення межовими зна-

ками меж земельної ділянки на місцевості може здійснюватися за відсутності власників (користувачів) суміжних земельних ділянок або у випадку їх нез'явлення, якщо вони були належним чином повідомлені про час проведення вищезазначених робіт. У разі відмови суміжного землекористувача підписати акт приймання-передачі межових знаків на зберігання та з метою вирішення земельного спору можна звернутися до сільської, селищної міської ради, до відповідного територіального органу Держгеокадастру України або до суду.

*Консультує Володимир Богущ,
директор Северодонецького місцевого
центру з надання безоплатної вторинної
правової допомоги*

Газета "Вісник Фермер України"
реєстраційне свідоцтво:
КВ 5260 від 03.07.2001 року.
Видається з 1999 року
Передплатний індекс - 21591
Засновники:
АФЗУ, Укрдержфонд та
ТОВ "Експо-центр Господар"
Видавець -
ТОВ "ГОСПОДАР ЕЦ"

Директор Михайло Данкевич
Сайт: www.farmer-ukr.com
Верстка ФОП Рожнецька І. М.
Журналіст Володимир Ярошенко
Адреса редакції:
м. Київ, вул. Іоанна Павла II,
буд. 21, оф.415
ТОВ "ГОСПОДАР ЕЦ"
Телефон редакції:
(044) 501 -78-23

Головний редактор ВФУ
Михайло Данкевич
(050)-391-94-72
E-mail: farmexpo@ukr.net
Відділ реклами та
розповсюдження газети:
(044) 501-78-23, (050)-391-94-72
(067)-348-10-35
E-mail: farmexpo@ukr.net

Редакційна рада:
Президент АФЗУ
Віктор Гончаренко
Президент ССОКУ
Іван Томич
Керівник інформаційно-
консультативного центру АФЗУ
Олег Кирицький
Юрист АФЗУ
Василь Горбачов

Друк: ТОВ "Мега-Поліграф"
04073, м. Київ, вул. Марка вовчка,
12/14
Тел. 044-451-86-70
Підписано до друку - 18.09.2021
Віддруковано - 20.09.2021
Віповідальність за зміст рекламних
оголошень несе рекламодавець.
Наклад - 8 000 примірників.
Замовлення №

КРАЩІ АГРОПРАКТИКИ ДЛЯ ФЕРМЕРІВ

У серпні цього року Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України (НАДСУ) підписано договір субгранту з компанією «Кімонікс Інтернешнл Інк», метою якого є створення ресурсного онлайн-центру «Кращі АГРО практики для мікро-, малих та середніх підприємств (ММСП)» в рамках реалізації Проєкту «Програма USAID з аграрного та сільського розвитку (АГРО)». В основі цього проєкту розуміння того, що сільськогосподарські мікро, малі та середні підприємства значно обмежені у доступі до кращих сучасних агропрактик порівняно із великими гравцями ринку через наявність як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників.

Олена Протченко,
координатор проєкту НАДСУ
«Кращі АГРО практики для ММСП»

В Україні поки що лише невелика кількість аграрних ММСП, у тому числі невеликих фермерських господарств, може похвалитися впровадженнями інноваціями, сучасними підходами до ведення власного господарства. Водночас, їхній потенціал дозволяє з впевненістю сказати: при наявності доступу до потрібної інформації та встановлення тісних зв'язків між ММСП, ситуацію можна кардинально змінити, навіть у короткостроковій перспективі. Як наслідок, підвищиться ефективність таких господарств. А це

означає, що й підвищиться рівень життя сільського населення, зростуть доходи місцевих бюджетів, що позитивно вплине на загальний стан сільських громад та сільських територій.

В Інтернеті інформаційних ресурсів про кращі агропрактики чимало. Та чи часто звертається до них більшість фермерських господарств? За експертними оцінками, з близько 40000 фермерських господарств, передові технології на постійній основі застосовують не більше 10% з них.

Через розпорошеність, відсутність єдиної інформаційної системи збору, систематизації і розповсюдження інформації про кращі сучасні агропрактики, вони практично не відомі широкому загалу фермерів.

Планується, що такий Ресурсний центр забезпечить аграрні ММСП практичними знаннями та показовою базою про сучасні аграрні технології та розробки в Україні та світі, які можна впровадити на початковому етапі, в плодоовочевому секторі, секторі тваринництва, аквакультури, птахівництва (окрім курей), при виробництві кондитерської та крафтової продукції.

Надалі Центр розширюватиме діяльність, охоплюючи все нові і нові сфери сільського господарства. Наприклад, сьогодні весь світ переймається проблемами кліматичних змін. Світовим трендом є ведення сільського господарства з мінімізацією впливу на навколишнє середовище. А що знають про це фермери? В Україні ж, на жаль, ще тільки незначна частина ММСП усвідомлює важливість

застосування екологічно чистих та ресурсощадних технологій. Вивчення та розповсюдження кращих, у тому числі, екологічно безпечних практик аграрних ММСП, забезпечить збереження біологічного розмаїття та сповільнить негативні наслідки зміни клімату. Зважаючи на Європейський Зелений курс, українським ММСП слід розпочати переорієнтацію на екологічно-чисте агропродовольче виробництво та розвиток розумного землеробства, що дозволить досягти відповідності української аграрної продукції екологічним вимогам ЄС. Як наслідок, український традиційний експорт матиме попит на ринку ЄС. Показати такі практики – як вітчизняні, так а зарубіжні – фермерам – це важливий внесок у збереження землі для майбутніх поколінь.

«Родзинкою» такого Центру стане організація його діяльності за принципом «фермер-фермеру»: успішні фермери ділитимуться своїми здобутками з іншими фермерами. Планується сформувати онлайн-базу кращих фермерських практик, сучасних підходів до ведення виробництва, котрі будуть доступні тим, хто бажає заснувати або покращити власний аграрний бізнес.

Ресурсний центр має стати комунікаційною платформою, у першу чергу, між тими, хто впроваджує сучасні підходи та технології, та їхніми потенційними послідовниками. Для цього використовуватимуться інтернет-технології, соціальні мережі, месенджери, проводитимуться освітні вебінари/зустрічі/конференції з тематики кращих аграрних розробок, технологічних ноу-хау, бізнес-моделей.

У планах діяльності Центру багато цікавого, нового: буде знято та розміщено онлайн низку відео-роликів про кращі аграрні розробки, технологічні ноу-хау, бізнес-моделі; проведено конкурси «Найкращий агропрактик», «Найкраща агро-

практика»; започатковано видання бюлетеня «Кращі агропрактики».

Планується також проведення спеціального конкурсу серед журналістських публікацій про найкращі агропрактики. І тут ми розраховуємо на давніх партнерів НАДСУ - Спілку аграрних журналістів України та газету «Вісник Фермер України».

До реалізації проєкту планується залучити органи державної влади та місцевого самоврядування, профільні громадські організації та об'єднання, асоціації, наукові та навчальні інституції та інші зацікавлені сторони.

Проєкт «Кращі АГРО практики для ММСП» є логічним продовженням проєкту зі створення Української мережі демонстраційних ферм. Обидва проєкти реалізуються завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках Програми USAID з аграрного і сільського розвитку (АГРО), яка виконується компанією Chemonics International.

Ми розраховуємо на те, що Ресурсний центр дасть новий поштовх для розвитку сільськогосподарського дорадництва, зокрема, у напрямку співпраці дорадників із фермерами, закладами аграрної науки та освіти, науково-проєктними інституціями, асоціаціями.

Основними вигодонабувачами проєкту стануть виробники сільськогосподарської продукції різних організаційно-правових форм з усієї України.

Запрошуємо фермерів до співпраці! Пишіть best.agropract@gmail.com, телефонуйте +390677603089 (Олена Протченко). Адже, лише об'єднавши зусилля, разом ми зможемо зробити більше у справі створення належних умов для розвитку конкурентоспроможного та стійкого сільського господарства в Україні на основі сучасних знань і практик.

БУТИ В ТРЕНДІ: ЦИФРОВІЗАЦІЯ ФЕРМЕРСТВА ТА ДОРАДНИЦТВА

Катерина Зомчак, власниця сайту «Дорадниця»

Технологія виробництва будь-якого продукту базується на технологічній карті. Технологічна карта враховує необхідний перелік операцій та потребу у ресурсах. Якісно складена технологічна карта – це той інструмент планування, який показує початківцям чи варто вкладати гроші, а діючим господарствам оптимізувати технологічний процес. Простими словами – це список необхідних робіт, метою яких є отримати урожай. Проблема полягає у тому, як правильно пов'язати такі роботи у єдину систему. У великих господарствах все є вже звичним, а от малі в цьому трохи відстають.

Скласти технологічну карту для дрібного фермера самому доволі складно. Потрібно ґрунтовно розуміти агротехніку (найменування операцій, агротехнічні показники якості, обсяги виконуваних робіт, календарні та робочі терміни виконання), експлуатацію машин (склад агрегату, витрати палива, кількість обслуговуючого персоналу, потрібної кількості агрегатів),

економіку (затрати праці в людино-годинах, прямі експлуатаційні витрати на одиницю і весь обсяг робіт). І тут суттєво допомогти фермерам можуть цифрові інструменти для розрахунку технологічних карт та автоматизації управлінського обліку, що є у відкритому доступі.

Український проєкт бізнес-розвитку плодоовочівництва (UHBDP) пропонує низку цифрових бізнес-інструментів, якими можуть скористатися фермери (<https://uhbdp.org/ua/business-instruments>).

Бізнес-калькулятор дозволяє якомога раніше визначити собівартість продукції, швидко проаналізувати результати витрати, прибутку, рентабельності. Звідси можливість скорегувати дії наступного сезону, визначити, куди рухатися.

OBS-калькулятор для ведення фінансового обліку на фермі, фіксування доходів, поточних і капітальних витрат з метою розрахунку прибутку ферми, собівартості продукції, прибутковості культур. Проведення аналізу і пошуку мож-

ливостей підвищення прибутковості.

Калькулятор мінеральних добрив дозволяє самостійно використовувати дані, отримані з агрохімічного аналізу ґрунту, розрахувати, які добрива та скільки потрібно внести саме під вашу культуру, допомогти правильно приготувати бакову суміш з обраних добрив, покаже, чи можна змішувати добрива, що ви обрали, дізнатися, чи потребує ваша земля додаткового підживлення.

Бізнес-калькулятор для бджоляра допоможе знайти відповіді на чимало запитань: Яка собівартість меду та інших продуктів бджільництва? Яка рентабельність медового бізнесу? Коли планувати покупку нової медогонки? Скільки коштів потрібно акумулювати, щоб розвинути виробництво? Бджоляру потрібно тільки внести у програму всі дані про витрати і доходи.

Бізнес-колесо за короткий проміжок часу дасть можливість оцінити потенційний дохід з 10 соток в залежності від урожайності обраної культури та можливої ціни реалізації.

Бізнес-модель КАНВАС - інструмент, який дозволяє зробити опис свого бізнесу на одній сторінці та виявити слабкі місця або точки росту. Ви поглянете на ваш бізнес прямо та структуровано. Як результат, через КАНВАС ви зрозумієте цінність вашого продукту для клієнтів, яких ви обслуговуєте, канали збуту та маркетингу, взаємодію з партнерами, джерела витрат та як ваша компанія заробляє гроші.

Ще один інструмент - **Agroassistant** - можна використовувати за посиланням (<https://agroassistant.com/>). Цей інструмент сфокусований на кількісній оцінці технології. Весь технологічний процес розділений на шість розділів та п'ять типів робіт. Така класифікація дає можливість оцінити вартість вирощування з мінімальним, необхідним, типовим переліком операцій від підготовки ґрунту

до збору урожаю. Основні розділи: підготовка ґрунту, посів, догляд, живлення, захист та збір урожаю. В кожному розділі можуть комбінуватися п'ять типів операцій: механізовані роботи, ручні роботи, матеріальні витрати, перевезення та оплата послуг.

Механізовані роботи - найбільш складний розрахунок. Складність полягає у великій кількості показників, які треба враховувати. По-перше – вартість агрегату (техніки та обладнання), друге – витрати палива, третє – заробітна плата працівників на механізованих роботах. У кожному господарстві ці показники відрізняються, і тому необхідні індивідуальні налаштування. Агроасистент повністю справляється з таким завданням. Можна налаштувати: вартість агрегату - в залежності від його вартості та терміну амортизації; вартість енергоносіїв – в залежності від ширини захвату, швидкості руху та витрат палива; оплату праці – згідно норм виробітки, мінімальної заробітної плати та розряду робіт.

Ручні роботи розраховується, враховуючи мінімальну заробітну плату, норму виробітку та розряду робіт. Слід тільки вміти трансформувати відрядні та погодинні розцінки згідно норм виробітку.

Матеріальні витрати враховують тільки розхід та ціну. Так само розраховуються перевезення, розцінка за годину роботи та кількість витрачених годин.

Новинкою в цьому розрахунку є можливість врахувати оплату послуг, і віднести ці послуги до конкретної культури. Такий підхід краще розподіляє витрати між культурами, відповідно, можна спрогнозувати прибутковість культури точніше.

Це тільки невелика частина з великого масиву цифрових інструментів для фермерів, що постійно оновлюється. Цифровізація фермерства, цифровізація дорадництва – вимога ринку, з якою конче слід рахуватися. Маємо «бути в тренді».

ХТО Є ОФІЦІЙНИМ ПРЕДСТАВНИКОМ ФЕРМЕРСТВА УКРАЇНИ!

Асоціація фермерів та приватних землевласників України – єдина громадська організація аграрного сектору України, яка має своє представництво в кожному обласному центрі, в більшості районів, та багатьох Об'єднаних територіальних громадах, має власне видання, газету «Вісник Фермер України», та згідно Закону України про «Фермерське господарство» є єдиним та офіційним представником фермерства України.

Офіційна інформація з державних джерел

ВІСНИК ФЕРМЕР УКРАЇНИ
Офіційна цікава і корисна інформація для фермерів і селян

**ВСЕУКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ
ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ УКРАЇНИ**

- інформація про фермерство України;
- юридична допомога в питаннях захисту власності селян;
- програми підтримки та інвестицій в сільському господарстві;
- цінові тенденції на с/г продукцію в Україні та за кордоном

**Передплата газети
ВІСНИК ФЕРМЕР УКРАЇНИ
у відділеннях Укрпошти,
ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС - 21591**

**Щомісячна передплата через редакцію:
тел./факс 044-501-78-23, 044-501-78-24**

**E-mail: farmexpo@ukr.net
WWW.FARMER-UKR.COM**

ПЕРЕДПЛАТА ГАЗЕТИ «ВІСНИК ФЕРМЕР УКРАЇНИ» НА 2022 РІК!

З 1 вересня 2021 року у відділеннях «Укрпошти» розпочалася передплата на періодичні видання, в тому числі і на газету «Вісник Фермер України».

З 15 вересня видавництво також розпочало приймати заявки на всі види редакційної передплати. Ви завжди будете поінформовані, а значить – захищені, якщо скористаєтесь пропозиціями редакції газети «Вісник Фермер України», яка пропонує на 2022 рік наступні варіанти передплати на своє видання:

Варіант перший. Передплата друкованого видання у відділенні «Укрпошти». Передплатний індекс 21591 в Каталозі видань України на 2022 рік. Вартість на місяць 24,77 грн., на 3 місяці 74,31 грн., на 6 місяців 148,62 грн., на 12 місяців 297,24 грн.

Варіант другий. Передплата друкованого видання через редакцію – вартість 290 гривень на рік.

Варіант третій. Редакційна передплата електронного варіанту газети – вартість 200 гривень на рік.

Варіант четвертий. Редакційна передплата на розсилку електронного варіанту газети та актуальної інформації на вашу електронну адресу. Вартість 600 грн. на 12 місяців.

Варіант п'ятий. Комплексна редакційна передплата, за якою Ви отримуватимете оперативну розсилку актуальної інформації на електронну пошту, а також всі номери газети в паперовому варіанті. Вартість такої передплати становить 720 гривень на рік.

Для оформлення любого варіанту передплати надішліть заявку на електронну пошту farmexpo@ukr.net з вказанням реквізитів платника та адреси доставки, або ж зателефонуйте: 050-391-94-72, 067-348-10-35. Ми надішлемо Вам рахунок для безготівкової оплати.

З повагою, головний редактор
Михайло Данкевич

ФЕРМЕР – ЦЕНТРОВА ФІГУРА НА ЗЕМЛІ

На фото: Під час культурної програми на березі річки Хорол. Загальне фото на згадку.

Отримав слово для виступу й Валентин Чалий, генеральний директор Українського державного фонду підтримки фермерських господарств, надавши консультації з актуальних питань юридичного плану щодо земельних відносин. Фермер із Сумщини в своєму слові часто посилався на Основний закон України та українське законодавство, наголошуючи

на виконанні обов'язків із боку фермерів, а також на тому, що вони мають і неабиякі права, якими слід сповна скористатися. І виокремив прикрий факт, що в нас не ратифіковано й дотепер Декларацію ООН про права селянина.

А від представника з Дніпропетровщини прозвучала політична вимога – створити партію, яка б на представниць-

кому рівні реально відстоювала інтереси селян і дрібних сільгоспвиробників.

Іван Заєць, колишній народний депутат, відмітив дві проблеми – підтримку фермерських господарств і утвердження фермерства в сільському господарстві. Влада чомусь не зацікавлена вирішувати надто ж другу з названих. Чомусь в державній політиці превалює курс на

домінуванням латифундій, що загрожує існуванню українського села й самої нашої держави. Торкнувся виступаючий і теми проведення земельних аукціонів, вказавши на їхні вузькі місця – чим це небезпечно для фермерів. Іван Заєць вніс слушні пропозиції щодо змін у проекті Резолюції відкритого зібрання фермерів.

І на завершення роботи зібрання Іван Панасенко зачитав проєкт його резолюції, який був доопрацьований із пропозиціями й поправками. Документ зокрема містить вимогу до влади «запровадити в 2022 році рік фермерства в Україні, державними й партнерськими програмами якого було б передбачено збільшення фінансування програм підтримки на безповоротній та на поворотній основі...». Також запропоновано «... запровадити в Україні інститут омбудсмена села» й «ратифікувати Декларацію про права селян та інших людей, які працюють у сільській місцевості й впровадити її в законодавчому й практичному полі України та приєднатися до Десятиліття сімейних фермерських господарств, оголошеного ООН».

І насамкінець, Василь Бурлака відзначив, що його колеги, гості Миргородського краю, висловили велике задоволення від того, що побували тут, дякували за теплу зустріч. Звучали неодноразово побажання й надалі традиційно організовувати під час функціонування Сорочинського ярмарку такі зібрання фермерів, які допомагали б розв'язувати їм найгостріші питання своєї нелегкої праці.

Наталія Соловцова,
Олексій Полів'яний,
Миргородський інформаційний